ПРЕВРАТЪТЪ

НА

ДЕВЕТИЙ [9] АВГУСТЪ г

1886.

Издава Печатницата на в. „Българинъ“

РУССЕ,

1886.

ЦѢНА 40 СТОТИНКИ

ПРЕВРАТЪТЪ

НА

ДЕВЕТИЙ [9] АВГУСТЪ

1886.

Издава Печатницата на в. „Българинъ“

РУССЕ,

1886.

ЦѢНА 40 СТОТИНКИ

Причинитѣ на Съзаклятието.

Най главнитѣ дѣйци на това съзаклятие сж: Майоръ Груевъ, Комендантъ на военното училище, Капитанъ Бендеровъ, помощникъ при военото министерство. Капитанъ Димитриевъ, началникъ на отдѣление при Военното Министерство, Капитанъ Вазовъ, Капитанъ Зафировъ, Капитанъ Каваловъ, Капитанъ, Кърджиевъ, Капитанъ Янковъ, Пор. Паковъ и др. Тѣзи сж военитѣ лица, но ние исчисляваме тукъ най главнитѣ. Съ тѣзи офицери имало още единъ цивилинъ С. Миларовъ, бивший чиновникъ, въ Министерството на Външнитѣ Дѣла.

Още преди войната съ сърбите, когато Князь Александръ начена да са появява съ враждебни отношения къмъ Руссия, въ срѣдата на офицеритѣ, които искренно обичаха Россия, начена да се колебай довѣрието имъ както въ якостьта за положението на самиятъ Князь въ срѣдъ Българския народъ, тъй и въ самата България. За всекиго ставаше все повече и повече ясно, че Князьтъ слѣдва по лжжливъ пжть; че остраненението на всичко русско и сближението съ Англия може да довѣде България само къмъ печални слѣдствия. Събитията които станаха послѣ въ румелийскиятъ превратъ изведнажь ни откриха очите. Тука вече не остана никакво съмнение. Дѣйствията на Англия въ ущербъ на Руссия, съ пълното подържение на Князь Александръ, бѣха напълно очевидни. Тогава ние сознахме необходимостьта да дѣйствуваме и дѣйствуваме безотлагателно. Ние рѣшихме, по какъвто начинъ и да бжде да спасимъ България отъ паданието ѝ, и додохме до заключение, че само тогава България ще достигне своето процьвтение, когато тя се освободи отъ Князь Александръ; това бѣше мнѣнието на войската. На това мнѣние бѣха и главнитѣ водители на румелийскитѣ партий. Рѣшено било да свалятъ Князь Александра още по м. Май, именно въ това врѣме, когато той свьршилъ своята обиколка чрезъ Бургазъ. Мислили да го арестоватъ въ Варна, въ тамощния дворецъ. но това рѣшение немогло да се прiеме защо малко се надѣяли на офицеритѣ отъ Варненстата войска, между които имало наградени отъ Княза за послѣдната война и му биле преданни. Това било пьрвия опитъ, при все че не се удаде, за свалянието на Княза. Чрезвичайно трудно било да се опредѣли кадѣ именно трѣбва да стане свалението на Княза. отъ начало предполагали че за да се устрои това въ София било най трудно, защо тамъ биле расположени най преданитѣ войски на Княза. Но безъ да се глѣда на това, планътъ на заговоритъ билъ съставенъ майсторски межлу съзаклятницитѣ офицери. Преди всичко необходимо било да се съединжтъ съ надѣжнитѣ офицери на расположената войска въ София. Въ това дѣло било рѣшено да се привлече на своя страна

началникътъ на строителното отдѣление Капитанъ Димитровъ и помощникътъ на военния Министръ, Капитанъ Бендеревъ, които биле длѫжни да свършатъ превратътъ. За превратътъ било рѣшено немедлено да се извѣсти по телеграфа въ Шуменъ за да се вематъ съотвѣтствующитѣ мѣрки. ЛОЗИНКАТА за телеграфирване се избрали думата: сгодяване. „СГОДЯВАНИЕТО СТАНА“ значило Князьтъ сваленъ. Минали два мѣсеца, заговорътъ между офицеритѣ все повиче и повиче се распространявалъ.

Преди два мѣсеца една вечерь С. Миларовъ се разговарялъ съ Капитанъ Димитриевъ за положението на страната, и двамата дошле до заключение, че тя е въ безисходно положение.

— Но, каза С. Миларовъ, това не щѣше да бѫде така, ако войската не бѣше толкова преданна на Княза.

Капитанъ Димитриевъ издигна рамената и каза:

— Войската е по вече преданна на страната.

Сѫщитѣ лица слѣдъ нѣколко дена се срѣщнали и се разговаряли по сѫщиятъ предмѣтъ. Него день новинитѣ изъ Румелия биле застрашителни, че едно възстание щѣло непрѣмено да избухне. И че българската войска, подъ командата на Княза, щѣла да отиди да помири румелиицитѣ. Какво зрелище тогава ще бѫде да се биятъ по мѣжду си двама братя българи?

— Трѣбва да се отбѣгне този срамъ, каза Миларовъ.

— Какъ? Попита капитанъ Димитриевъ.

— Вие казахте, че войската е преданна на страната?

— Безъ съмнение, и азъ мога да Ви покажа хиляди писма отъ офицеритѣ, отъ всичкитѣ страни на княжеството.

— Тогава трѣбва да се свали Княза, каза Миларовъ.

— Това е нѣщо строго, мъчно, и невъзможно може би, каза Капитанъ Димитриевъ.

— Тука е работата само да се поднови Пловдивската случка отъ миналата година. Каквото направихме на Крьстовичъ-Паша, трѣбва да го направимъ и на Княза.

Послѣ двамата се съгласили щото Капитанъ Димитриевъ, да се постарай щото Капитанъ Бендеровъ да вземе по живо участие въ съзаклятието.

Капитанъ Бендеровъ приелъ предложението.

Организирането на Съзаклятието.

Капитанъ Бендеровъ, намислилъ да влѣзе нощно врѣме въ столицата съ единъ полкъ войска за сваляването на Княза, но трѣбвало да се бие съ Софийский полкъ, защото този полкъ е твърдѣ преданъ на Княза.

При това се искали да се отбѣгне всяко кръвопролитие.

Слѣдъ като се мислили и распитали всичкитѣ нѣща, рѣшили слѣдующето:

Да се отстрани Софийский пѣхотенъ полкъ и вмѣсто него да доде въ столицата Кюстендилский полкъ, на когото имали повѣче надѣжда.

Но какъ да се отстрани Софийский полкъ? Князътъ нѣма да се съгласи на това. Трѣбвало силни мотиви.

Тогва откарали тайната и на капитанъ Вазовъ, когото натоварили да отиди да ревизира сърбската граница. Капитанъ Вазовъ се върналъ и съобщилъ, че голѣми осрѣдоточавания на сърбската войска ставали по границата. Той можалъ тѣзи лъжовни новини да ги потвърди чрѣзъ българскитѣ чиновници, които сж най близки до границата.

Капитанъ Бендеровъ, който замѣстяваше воений министръ, защото билъ болѣнъ, направилъ единъ докладъ до Княза, гдѣто заключавалъ щото двѣтѣ дружини отъ Софийский полкъ да се испроводятъ въ Сливница.

Князътъ като челъ този докладъ казалъ:

Боже мой! Още ли злощастия! Твърдѣ безпокоенъ отъ сърбскитѣ заплашвания, той се съгласилъ, безъ ни най малкото недовѣрие за тръгването на двѣтѣ дружини. Въ сжщото врѣме кюстендилский полкъ да дойди въ Перникъ. Капитанъ Бендеровъ разбира се побързалъ да испълни тѣзи распорѣждания.

Той распратилъ въ сжщото врѣме и кавалерията въ околнитѣ полета, тжй щото въ столицата останали само артилерията и една пѣхотна дружина при вратата на градътъ, и тжй като и тази дружина била преданна на Княза, намѣрили една причина за да го оставятъ безъ патрони.

Оставало още ученицитѣ (юнкеритѣ) отъ военното училище, върху които най много се расчитваше за испълнието на проектътъ.

Открили тайната и на Майоръ Груевъ, комендантъ на Военото училище, който слѣдъ нѣколко дена прие да бжде отъ съзаклятницитѣ.

Рѣшено било да се извърши превратътъ на 2 Августъ.

Колебанието и испитванието.

Кюстендилский полкъ, когото чакали у София въ сжбота на 11 часа вечерь, не пристигна.

Какво е станало? Открило ли се съзаклятието? Съзаклѣтницитѣ бѣхж твърдѣ безпокойни. На офицеритѣ отъ този полкъ казали, че княжеството е изгубено, ако не се испжде Княза и че благодарение на тѣхъ страната ще се освободи, и че Руссия ще стане приятелка на България и съединението ще се осжществи. При момента да тръгнатъ тѣзи офицери казали: „Но да ли всичко това е истина?“ И въ съмнѣнието не сж тръгнали.

Сутрѣньта единъ офицеринъ, Майоръ Ганевъ, дошелъ въ градътъ за да се убѣди за истината.

Капитанъ Бендеровъ го заведе при министрътъ Каравеловъ, който като вѣрвалъ, че говори на вѣрни приятели каза: „Има само едно срѣдство за избавление на страната, то е да се изпъди Князьтъ.“ При излизанието Капитанъ Бендеревъ попиталъ Майоръ Ганева: „Сега убѣдени ли сте?“ — Да, отговори той, но азъ желая да не земамъ участие въ тази работа, за това дайте ми единъ отпускъ.

— На драго сърдце, казалъ Бендеровъ.

Сѫщата вечеръ Майоръ Ганевъ заминалъ за Пловдивъ въ отпускъ.

Тогава заповѣдали на Кюстендилский Полкъ да се намѣри у София въ Недѣля на 3 августъ по срѣдъ нощь. Но той пакъ не пристигналъ. Почнали да се безспокоятъ. Тогава намѣрили друго срѣдство.

Каравеловъ въ тайната.

Майоръ Груевъ отишелъ въ срѣда на 6 августъ при г. Каравелова, президентъ министръ, и му извѣстилъ за негодуванието на войската и рѣшението взето за свалянието на Княза, ако той доброволно не си даде оставката.

Г. Каравеловъ се очуди отъ тази постъпка; г-жа Каравелова твърдѣ се безпокоила и казала: „сериозно ли говорешь г. Груевъ?“ —Твърдѣ сериозно, казалъ той.

Президентъ-министрътъ казалъ, че работата е деликатна и че нему трѣбва нѣколко врѣме за да вземе нужднитѣ мѣрки и му обѣщалъ да даде отговоръ послѣ 5 дена. Майоръ Груевъ се оттѣгли.

Мѣжду това офицеритѣ на Кюстендилский полкъ рѣшили да се опитятъ и тогава се опредѣлило въ петъкъ вечерьта или сѫбота за испълнението на съзаклятието. И тъй една тълпа хора биле въ съзаклятието, офицеритѣ на единъ цѣлъ полкъ, ученицитѣ на военото училище, г. Каравеловъ даже знаеше, че нѣщо важно ще стане, но никой не е откривалъ.

Предварителни мѣрки.

На 8 Августъ окончателно било рѣшено да се свали Князьтъ. Рѣшено било да се съберътъ нощия въ лагеритъ, който е на растояние 8 километра отъ София на страната на Княжево. Тамъ биле артилерийскитѣ офицери, отъ струмскиятъ полкъ и юнкеритѣ. Кавалерията макаръ и да била извѣстна за заговорътъ, но неприемала участие. Всичкиятъ планъ за дѣйствието се расѫждалъ до 12 часа презъ нощьта.

По съставениятъ по рано планъ юнкеритѣ и една дружина изъ струмскиятъ полкъ тръгнала за градътъ за да обгради дворецътъ, а останалитѣ двѣ дружини отъ полкътъ, подъ началство-

то на Капитанъ Бендеровъ, се отправиле въ лагерътъ за първий Княжески полкъ за да обезоружатъ останалата тамъ една дружина, тъй като другитѣ двѣ дружини се намирали по това врѣме въ Сливница.

Въ петъкъ вечерьта, врѣмето било облачно; вѣтъръ, дъждъ, свѣткавици, гърмотевица и една непроницаема тъмнина. На опредѣления часъ Кюстендилский Полкъ билъ на поста си.

Той билъ опредѣленъ да заобиколи кварталътъ, гдѣто се намиралъ палатътъ. Началницитѣ на полкътъ увѣриле нижнитѣ чиневе и солдатите, че тѣ се повикани въ двореца за да пазятъ Князя отъ столичнитѣ граждани, които сж рѣшили да го изпѫдятъ. Само юнкеритѣ знаяли кадѣ ги водятъ началницитѣ имъ. Защото тѣ сж повечето студенти, които въ войната бѣха доброволци и послѣ ги приеха въ военното училище за да се повишатъ въ офицерски чинове. Князь Александръ като виждаше че тѣ сж биле твърдѣ слаби по военната часть не се съгласявалъ за тѣхното повишение, като казвалъ, че това ще бѫде слѣдъ година. Противницитѣ на Княза се възползували отъ тоя случай да агетирѫтъ срѣщу него. Послѣдната нощь директорътъ Груевъ, когато поканилъ въ преврата юнкеритѣ, имъ казакъ: „Кой ви принятствова да станете офицери“? тѣ отговорили „Князь Александръ“. Тогазъ напредъ. Като сж зели тѣзи първи мѣрки, ученицитѣ се назначили за да похитятъ палатътъ, отишли въ публичната градина, гдѣто чакали нѣколко врѣме. На 1 часътъ полунощь обикновено Софийскитѣ улици сж пусти.

Юнкеритѣ и дружината отъ струмский полкъ пристигнали на Александровската площатъ около самиятъ дворецъ и биле распредѣлени: два звода отъ шевската юнкерска рота заняли двѣтѣ кѫщи на Аженова, находящи се на двѣти улици идущи по двѣтѣ страни на дворецътъ и Княжеската градина. Въ едната изъ тѣзи кѫщи се помѣщава Княжеската канцелария. Подозрявало се, че тия двѣ кѫщи биле съединени съ подземенъ входъ съ дворецътъ; другитѣ два звода отъ сѫщата рота биле заели уличката проходяще между англійското и русско консулства и съединяюща горѣпоменатитѣ улици; до тая уличка се простирала Княжеската градина; предполагало се, че Князьтъ чрезъ градината и тая уличка можалъ да избѣга.

Единъ зводъ отъ втората юнкерска рота билъ поставенъ на улицата проходяща между дворецътъ и градската градина; предъ самиятъ входъ караулниятъ домъ, гдѣто се помѣщавалъ дворцовиятъ караулъ; тоя зводъ билъ поставенъ, въ случай съпротивление на караулътъ, да влезе въ караулниятъ домъ и да го обезоружи; останалитѣ три звода отъ 2-та юнкерска рота биле расположени въ вѫтрѣшната ограда на дворецътъ, тъй щото тѣ се намирали между парадния входъ на дворецътъ и вѫтрѣшниятъ входъ на караулниятъ домъ; три роти отъ струмскиятъ полкъ тѫй сѫщо влѣзли въ вѫтрѣшната ограда на дворецътъ и

завзели останалитѣ три фасада на дворецътъ, а една рота отъ струмскиятъ полкъ останала въ резерва на Александровскиятъ площадъ.

Въ вътрѣшната ограда има два парадни входа и единъ заденъ; на всѣкий билъ поставенъ по единъ часовой, жандармъ. Дворцовиятъ караулъ състоялъ отъ 17 унтеръ-офицери отъ първиятъ Княжески полкъ. Войската влѣзла въ вътрѣшната ограда на дворецътъ едноврѣменно изъ двата парадни входа; часовиитѣ наченали да се противляватъ но имъ било казано отъ капитана Пакова „с м и р н а“; единъ отъ тѣхъ взелъ на плечо, а другиятъ билъ обезоруженъ на сила. А на другитѣ часовии имъ било казано:

— Предайте вашитѣ оржжия! извикаха отъ ново на часовиитѣ, Негово Височество ни испроводи.

Часовоитѣ, които се обезпокоили отъ миризмата на барутътъ се обезоржжили.

Арестуването на Князътъ.

Когато всичкитѣ части заели своитѣ мѣста, юнкерската рота хвьрлила три залпа съ боеви патрони на горѣ; слѣдъ тия залпове трѣбвало да се хвьрлятъ и три топовни залпа, но артилерийскиятъ полкъ закъснялъ да пристигне на мѣстото си. Послѣ залповете се раздали викове: „Д о л у Б а т е м б е р г ъ“! Чрѣзъ нѣколко минути излѣзълъ на дворътъ Камердинерътъ и обявилъ, че Князьтъ моли единъ отъ офицеритѣ да отиде при Него, на което му се отговорило: „нека Княяьтъ да доди при насъ“.

Слѣдъ врьщанието на лакеятъ Майоръ Груевъ, Капитанъ Радко Димитровъ и Капитанъ Каваловъ се явили въ парадната врата съ револвери въ рѫцѣ и слѣдъ тѣхъ около входътъ на дворецътъ десятъ юнкери. Чрезъ нѣколко минути се явиха Капитанъ Паковъ и Зафировъ. На първитѣ излѣзълъ на срѣща нѣкойси нѣмецъ, облѣченъ цивилно, и молилъ щото единъ отъ офицеритѣ да влѣзе при Князьтъ; на това му било казано отъ Майоръ Груева: „кажете на Негово Височество, че дворецътъ е заобиколена, и ако той чрезъ 5 минути не излѣзе предъ насъ ще бѫде убитъ“. Дѣйствително, чрезъ нѣколко минути Князьтъ се явилъ предъ тѣхъ въ предната стая облѣченъ въ палто и съ сабя. Майоръ Груевъ се доближилъ до него, на три крачки растояние съ револверъ срѣщу гръдитѣ Му; на юнкеритѣ, стоящи около входътъ, билъ даденъ знакъ и тѣ моментално окружиле Князьтъ. Въ това врѣме Майоръ Груевъ му казалъ: „Ваше Височество, Вие сте снете отъ престолътъ и най малкото Вашето съпротивление ще стои животътъ Ви.“ Князьгъ се обьрналъ къмъ него съ слѣдующитѣ слова:

„Груевъ, азъ до сега тъй добрѣ се отнасяхъ съ васъ, тъй ви обичахъ, а вий. . . .“

Още Князътъ не успѣлъ да свърши фразата си, и Капитанъ Димитровъ го прекъсналъ:

— „Ваше Височество, нѣма врѣме за разговоръ; вие за благо то на отечеството трѣбва да се откажете доброволно отъ престолътъ.“

— „Азъ желая доброто на България, казалъ Князътъ, и обичамъ българскиятъ народъ, но защо не ми е казалъ за това министерскиятъ съвѣтъ? Отъ рано азъ би оставилъ доброволно престолътъ, а сега съ такъвъ позоръ“. . . . .

— „Да, ваше Височество, казалъ Капитанъ Димитриевъ,— ние това незнаемъ защо на Васъ не казали; ние ви обичаме, обичави и Българскиятъ надодъ, но той Васъ още повече ще обича, ако вие поскоро отидете изъ България; за това ние ще бѫдемъ твърдѣ благодарни. Даже ако вие нѣмате съ какво да живѣете, ние ще ви назначимъ пенсия.“

Слѣдъ нѣколко други фрази Майоръ Груевъ строго се обърналъ къмъ Княза съ тия думи:

— Князъ, казалъ Майоръ Груевъ, народътъ и войската искатъ да си дадете оставката, и трѣбва да го направите моментално.

— И войската ли? Попита Н. Височество.

— Да.

— Тѫй щото и народътъ казвате вие, ами кой представлява тука народътъ?

— Ние представляваме народа. Слѣдвайте ни. Увѣряватъ, че въ този моментъ и капитанъ Димитриевъ испълналъ върху Н. В. Княза револверътъ си и казалъ:

— Всяко съпротивление е напраздно.

— Къдѣ ще ма заведете? каза Князътъ.

— При Военното Министерство.

— Да отидимъ.

Това било въ 3 часа презъ нощьта. При излизанието имъ изъ дворецътъ отъ ново се чули викове: „Долу Батембергъ! Да живѣе България!“

Оставката на Князътъ.

Като пристигналъ въ Военното Министерство, Князътъ намѣрилъ тамъ Капитанъ Бендеровъ, който останалъ за да бди върху вървежътъ на случкитѣ и за да земе нуждитѣ мѣрки, които обстоятелствата ще ги изискатъ.

Казахъ ми го по напредъ, че Капитанъ Бендеровъ, управляваше отъ нѣколко врѣме военното отдѣление, като намѣстникъ на воений министръ, Майоръ Никифоровъ, който билъ болѣнъ.

Князътъ като видѣ Капитанъ Бендерова, казалъ:

— И вие ли Капитанъ, сте въ съзаклятието?

— Ваше Височество, отговори Капитанътъ, не е врѣме за разискване. Имайте добрината да подпишете тази книга.

Бендеровъ представилъ на Княза оставката, написана отъ единъ ученикъ на военото училище, която гласеше:

„Дълбоко убѣденъ, че моята личностъ е едно непобѣдимо препятствие за развитието и благополучието на Българския народъ азъ се отказвамъ за всѣкоги отъ Българския престолъ.

Подписвамъ това тържественно обявление".

Князътъ взе листътъ и написа съ твърда ржка:

БОЖЕ ПАЗИ БЪЛГАРИЯ.

Подиръ той подписалъ безъ колебание: АЛЕКСАНДРЪ.

Князътъ стана безъ да каже ни дума и излезе слѣдъ Майоръ Груевъ, който го покани да сѣдне въ екипажътъ. Князътъ послуша. Братъ му, Францоа-Юзефъ, сѣдна при него. Отпрѣдъ и отзадъ княжеския пайтонъ имало други пълни пайтони съ офицери и Юнкери, по единъ знакъ на Мийоръ Груевъ пайтонитѣ тръгнали.

Когато колелата на княжеската кола, която окупираше центрътъ на конвоятъ, захванали да се търкалятъ Н. Височество казалъ по български тая дума: „СБОГОМЪ".

Тълпата викала съ френстический урра: „Долу Германцитѣ! Долу Батембергъ! Да живѣе България!"

Часътъ бѣше тъкмо 5 сутрѣньта.

Конвоятъ билъ командуванъ отъ единъ младъ, офицеринъ Капитанъ Кърджиевъ.

Тукъ прибаваме единъ образъ на мѣстата за да си състави всѣки идея отъ начинътъ, по който стана престаплѣнието.

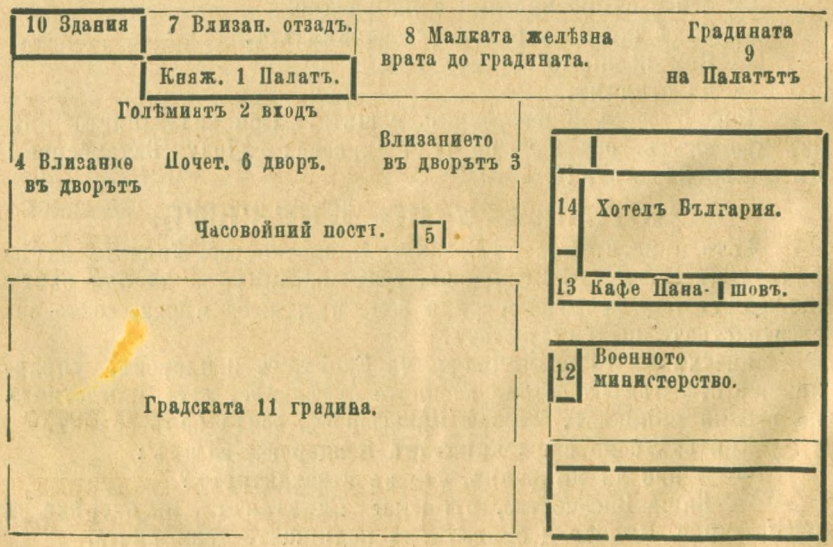

Изглѣдътъ на градътъ.

Деньтъ, 9 августъ, се явяваше полека лека и тълпата около палатътъ се умножаваше. Но, не всичкитѣ бѣхж радостни.

Ну, казали тѣ, сега ще можемъ безъ припятствие да обичаме Руссите.

Г. Цанковъ билъ твърдѣ радостенъ като чулъ за извършеното; той имаше политически и лични неприятелства съ Князътъ. Но той най много се зарадвалъ за това, че туй е станало безъ кръвополитие.

— Слѣдъ това една многобройна тълпа отишла предъ Цанкова и го покани на митинга, който стана на часътъ предъ Палатътъ.

Той приелъ поканата.

Една многобройна публика присжствувала на митинга. Ораторитѣ биле акламирани и на конецъ рѣшили да отидатъ при Митрополита Климента за да го молятъ да направи молебенъ.

Слѣдъ молебена, който станалъ въ църквата, всичката публика се отправи къмъ Русското Агенство.

Предъ това агенство има едно голѣмо праздно мѣсто, гдѣто тълпата се събрала и викала Урра".

Предъ Русското Агенство.

Митрополитътъ влези въ кжщата на г. Богдановъ, русскиятъ консулъ, който го приелъ твърдѣ учтиво и се яви съ митрополитътъ на балкона.

Тълпата коленичала и тишината се възцари.

Митрополитътъ Климентъ взе думата и каза приблизително слѣдующето:

„Българский народъ се намира сега предъ една случка, отъ гдѣто може да послѣдва за него или едно голѣмо добро или едно голѣмо зло. Въ такива строги моменти, България, както всякога, се отправлява къмъ Руссия, нашата покровителка, и я молимъ да ни подържа за да бжде тази случка за наша полза и нашето величие."

Г. Богдановъ отговорилъ:

„Азъ ще увѣдомя Императорътъ за всичкото което се случи и молбата, която ни правете".

Русский Императоръ всякоги е обичалъ България, голѣмитѣ жертви които той направилъ за нея сж до-

казателствата. Ако мога да Ви увѣря, той нѣма да Ви остави при настоящитѣ обстоятелства".

Да живѣе България!

Тълпата викала: Да живѣе Руссия: Между това, много дипломатически агенти се отправили къмъ Русското агенство. Единъ отъ тѣхъ, предъ видъ на този коленичен народъ, извикалъ на високо по французски:

— Voilá l'effet de l'influence anglaise!

(Ето ефектътъ на английското влияние.)

Тъй като публиката непреставаше да вика урра, г. Богдановъ пое пакъ думата и казалъ:

„Стойте мирни; Императорътъ ще бжде трогнатъ отъ това направление".

Слѣдъ това тълпата се распръсна при свирението на военната музика една русска Химна.

Привръменното правителство.

Привръменното правителство, безъ съгласието на г. Каравеловъ, отправи по цѣла България слѣдующитѣ телеграми:

ОКРЖЖНО

До Окржжнитѣ Управители.

СОФИЯ, 9 Августъ.

Принцъ Батембергский низвѣрженъ отъ Престола. Направете митинги въ утвърдителенъ смисълъ.

КАРАВЕЛОВЪ.

СОФИЯ, 9 Августъ.

До Окржжнитѣ Управители,

Воинскитѣ Началници и Командири на Полковитѣ.

На всякадѣ въ България се обявява военно положение. Гражданскитѣ власти се подчиняватъ на стар-

шитѣ военни началници, които сж и команданти.

Главнокомандующий на Армията Майоръ: ГРУЕВЪ.

СОФИЯ, 9 Августъ.

Новото приврѣменно Правителство състои отъ слѣдующитѣ лица:

Каравеловъ, Стамбуловъ, Цанковъ, Бурмовъ, Икономовъ, Величковъ, Маджаровъ, Радославовъ, Стоиловъ, Никифоровъ, Мановъ и Грековъ.

Сжщиятъ день по 10 часа стана едно първо събрание за разискване и образуването на едно приврѣменно правителство.

Почти всичкитѣ бѣха на мнѣние щото отъ всичкитѣ партии да взематъ участие. Предложиха са 2 Цанковисти, 2 Каравелисти, 2 Радослависти и 2 Консерватори, които сж: Цанковъ, Бурмовъ, Стамбуловъ, Радославовъ, Стоиловъ и Грековъ.

Но много отъ тѣзи господа, во главѣ г. Каравелова, се отказали и даже не сж отишле на събранието.

По обѣдъ се разотишле безъ да направжтъ нищо.

— На 4 часа стана ново събрание, слѣдъ три часа разискване правителството се образувало.

На 7 ½ часа Капитанъ Димитриевъ се яви на балконътъ при военото министерство, гдѣто станало събранието, и чете на многобройната публика, която съ нетърпение чакала резултътъ, за съставътъ на правителството:

Митрополитъ Климентъ, безъ портефелъ.
Цанковъ, на Вътрѣшнитѣ Дѣла;
Христо Стояновъ, на Външнитѣ Дѣла;
Майоръ Никифоровъ, Военний Министръ;
Бурмовъ, на Финансиитѣ;
Радославовъ, на Правосждието;
Величковъ, на Просвѣщението.

Тълпата, слѣдъ викането урра, се распръсна. Вечерьта имало освѣтление.

Сжщия день Военното положение било провъзгласено.

Презъ нощьта телеграфически се испрати по цѣла България слѣдующото Окржжно:

СОФИЯ, 10 Августъ.

До г. г. Окржжнитѣ Управители въ Сѣверна и Южна България.

Предлага Ви се слѣдующата Прокламация да прочетете на населението къмъ българскиятъ Народъ: „Днесъ, часа на 2 полунощъ Князь Александръ Батембергъ се отрече за всекога отъ Българский престолъ, като подписа формално отрицението си, защото се убѣдилъ, че неговото Господарување е съсипателно за българскиятъ народъ. Предъ видъ на това извънрѣдно и важно събитие, се състави окончателно врѣменно правителство отъ слѣдующитѣ лица:

Предсѣдателъ Митрополитъ Климентъ, членове: Военний Министръ Майоръ Никифоровъ, Министръ на Вѣтрѣшнитѣ Дѣла Д. Цанковъ, Министръ на Финанситѣ Бурмовъ, Министръ на Външнитѣ Работи и на Исповѣданията Хр. Стояновъ. Министръ на Правосждието В. Радославовъ и Министръ на Просвѣщението К. Величковъ. Врѣменото правителство като поема управлението на страната, до като се произнесе Великото Народно Събрание, обявява, че живота и честьта на българскитѣ граждане, както и на чуждитѣ поданици, живущи въ България, сж напълно гарантирани и е напълно увѣренно, че всичкитѣ български граждане безъ разлика на вѣра народностъ и политически убѣждения ще съдѣйствуватъ за упазване вътрѣшния рѣдъ и тишина; нека българския народъ бжде твърдо уверенъ, че великиятъ Русски Царь, Покровителя на България, нѣма да остави отечеството ни безъ своето мощно покровителство и защита“.

Да живѣе Българския Народъ, да живѣе България.

Предсѣдателъ Митрополитъ: КЛИМЕНТЪ.

Главнокомандующий Армията Майоръ: ГРУЕВЪ.

Но работа се измѣнила както ще видимъ по надолу.

На 11 августъ сутрѣньта се испрати по цѣла България слѣдующата телеграма на Русски языкъ:

Окржжно.

Въ отговоръ на първата депеша, съ която тукашното Руско Дипломатическо Агенство съобщаваше факта за свалянието на Князь Батемберга, се е получилъ слѣдующия отговоръ:

„Предайте на Българитѣ, че Руссия както и по напредъ ще се ржководи, относително българитѣ, съ безкористни чуства на доброжелателство; за окупирание на България Императорското правителство и не мисли даже и неговото съдѣйствие ще бжде всякога къмъ страната на тия българи, които ще направляватъ своето усилие за подържанието въ страната порядъкътъ и спокой-

ствието, съ който да обезпечатъ нейното бждще благосжстоение.«

Дайте на настоящето най-широка гласность.

Министръ на Вътрѣшнитѣ работи Д. ЦАНКОВЪ.

Слѣдъ получването на горнитѣ официални телеграми, въ едни градове приеха тия заповѣди за истински, въ други се съмняваха, а въ Търново г. Стамбуловъ, Предсѣдателя на Народното Събрание, за да се увѣри още по добрѣ дали помѣнатите телеграми сж истини, повика г. Каравелова въ телеграфа и му задалъ нѣкой тайни въпроси, които сж знаели помѣжду си. Благодарение на телеграфистътъ г. Каравеловъ между разговорътъ можалъ да предаде и думата: принуденъ съмъ. Тогазъ г. Стамбуловъ грабналъ телеграмата и я челъ предъ едно многобройно събрание, съ съгласието на което отказа да припознае приврѣменното правителство. Сжщо и полкътъ отъ старата българска столица Търново не даде клѣтва.

Противодѣйствието.

Основающецъ се върху тази въоржжена сила г. Стамбуловъ състави приврѣменното правителство въ Търново, гдѣто той управлява въ името на Н. В. Князьтъ и издаде слѣдующата Прокламация:

ПРОКЛАМАЦИЯ.

КЪМЪ БЪЛГАРСКИЙ НАРОДЪ.

Въ името на български Князь АЛЕКСАНДРЪ I-й и на народното Събрание, обявявамъ, за измѣнническо и вънъ отъ законитѣ на страната: приврѣменното Софийско правителство во главѣ Климента и всѣки, който слуша приказанията на това правителство, ще бжде съденъ и наказанъ по военнитѣ закони. Назначавамъ за главнокомандующий на всичкитѣ български войски бригадний Командиръ Муткурова и заповѣдвамъ на всичкитѣ граждански и военни власти да испълняватъ безъ прикословно неговитѣ заповѣди.

Призовавамъ доблестний български Народъ да защити Короната и Отечеството отъ прѣдателитѣ, които искатъ да свалятъ отъ престола нашия ЮНАЧЕНЪ И ЛЮБИМЪ КНЯЗЬ. Нека Всевишний укрѣпи дѣспи-

цата на народа и войската, за да запази честьта си, правата и славата на Отечеството и на избраний отъ народа Монархъ.

Да живѣе български Князь АЛЕКСАНДРЪ I-й.

Г. В. Търново, 11 Августъ 1886 г.

Предсѣдатель на Народното Събрание: СТАМБОЛОВЪ.

Главнокомандующий българскитѣ войски:

МУТКУРОВЪ.

Въ Пловдивъ бригадний Командиръ сжщо се отказа да даде клѣтва, като съставилъ едно привремѣнно правителство въ името на Княза, а послѣ се присъедини съ Търновското правителство.

Въ Видинъ войската се обявила противъ актътъ на свалянието на Княза и отправи слѣдующата телеграма:

ТЕЛЕГРАММА

11 Августъ 1886 г.

Испратена отъ военнитѣ части въ Видинъ до Софийското Врѣменно Партизанско Правителство.

София Майору Груеву, Никифорову и Митрополиту Клименту.

Копие: Воинскитѣ Началници: Ломъ, Враца, Плѣвенъ, Севлиево, Рахово, Свищовъ и Руссе Коменданту.

Бдинский Полкъ, Пионерната и 2-та Дружина отъ Плѣвенский Полкъ и Крѣпостната Артилерия вчера дадоха клѣтва, че ще служатъ верою и правдою на Привремѣнното правителство. Ние считаме, че испълняваме свѣтъ дългъ къмъ отечеството си, като испълнявахме заповѣдитѣ на хора, които дѣйсвуваха и до сега претендиратъ, че дѣйствуватъ отъ името на цѣль Български Народъ. Не се мина много, обаче, и ние дълбоко се убѣдихме отъ вчерашната циркулярна телеграма, че съставеното правителство не е народно, а партизанско и че подобно нему се провъзгласи и въ Търново. Ясно е, слѣдователно, че ние сме излъгани, измамени. Само благодарение на тъзи нечувана измама ние дадохме клѣтва и я считахме обязателна за себѣ си и за частитѣ си, само до тогава, до когато се разсѣя мрака, който до сега покриваше дѣйствията на партизанитѣ. Като нежелаемъ, обаче, да оставаме и послѣ това покорни служители на подобно едно правителство и като по никакъвъ начинъ недопущаме мисъльта, че

нѣкое партизанско правителство може да се распорѣжда както съ насъ въ частностъ, тъй и съ нашата народна войска въобще, — ние тържественно заявяваме, че дадената отъ насъ вчера клѣтва е необязателна за никого. Отъ сега нататъкъ ние се считаме свободни отъ всѣкакви задължения спрямо сегашната властъ и ще начнемъ да дѣйствуваме по заповѣдъ само тогава, когато се убѣдимъ, че въ главата на държавата ни стои едно истинско народно правителство. Съвѣста ни е чиста, защото, съ това заявление, ний омихме пятното, което отъ вчера насамъ позореше нашата армия, като оржжие въ партизански ржцѣ № 25.

Комендантъ на Видинската Крѣпость и Командиръ на 2-ра Бригада: Подполковникъ ЛЮБОМСКИ.

Помощникъ Коменданта Командиръ на Пионерната Дружина Майоръ УЗУНОВЪ.

Командиръ на Бдинский Полкъ Капитанъ БѢЛИНОВЪ.

Да се повьрнемъ сега пакъ въ Столицата. Въ сжбботa сутрѣньта Князьтъ билъ низверженъ; въ сжбботa вечерь се състави едно приврѣменно правителство; въ Вторникъ сутрѣньта, това правителство даде си оставката, защото новинитѣ отъ окржзитѣ не биле удоволетворителни и че Софийский полкъ отчасти отстраненъ, отчасти обезоржженъ, отъ авторитѣ на съзаклѣтието, се въоржжаваше.

Протестациитѣ слѣдвали отъ всичкитѣ точки на страната и отъ часъ на часъ се уголѣмяваше довѣрието на Търновското Правителство.

Майоръ Поповъ, комендантъ на Софийский полкъ билъ запренъ въ петъкъ вечерьта. Освободенъ въ недѣля, той се присъедини къмъ полка си и билъ рѣшенъ да окупира София.

Предъ видъ на това положение, и за отбѣгвание всяко кръвопролитие, Майоръ Груевъ се рѣши въ вторникъ сутриньта да се оттѣгли, каквото направи и цѣлото приврѣменно Правителство.

Въ едно малко врѣме столицата остана безъ управление, г. Каравеловъ прибьрза да състави едно ново приврѣменно правителство, съставътъ на което по долу читателитѣ ни ще прочетътъ въ Прокламацията.

Мѣжду това Майоръ Поповъ влизаше въ столицата, сжщиятъ день 12 августъ на 1 часъ слѣдъ обѣдъ и окупираше всичкитѣ постове: Военното Министерство, Княжеский Палатъ и изобщо всичкитѣ заведѣния на столицата, при ржкоплѣсканията на тълпата, която акламираше преди 3 дена свалението на Княза.

Противоположността станала по наглядна, когато Баронъ Корвинъ и бригадния Командиръ на Кавалерията, билъ повиканъ при Военното министерство. Той отиди на конь. Многобройна публика викаше: Да живѣе Князьтъ! тя поиска да земе на ржцѣ г. Корвинъ, който се съпротивляваше.

Капитанитѣ: Увалиевъ, Винаровъ, Ивановъ, Адютантитѣ на Князътъ минаваха съ пайтонъ, тълпата ги акламираше.

Сжщиятъ день въ вторникъ по 4 часа се залѣпи по улицитѣ на столицата слѣдующата Прокламация:

До Господина Предсѣдателя на Приврѣменното правителство П. Каравелова.

Имамъ честь да Ви обява, че си давамъ оставката отъ командуването на войскитѣ.

София, 12-и Августъ 1886 год.

Майоръ ГРУЕВЪ.

Съобщава се сжщеврѣменно, че Митрополитъ Климентъ, предсѣдатель на приврѣменното правителство, Д. Цанковъ, Министръ на Вътрѣшнитѣ Работи, Ѳ. Бурмовъ, Министръ на Финанситѣ и Хр. Стояновъ, Министръ на Външнитѣ Работи и Исповѣданията, предъ видъ на съобщението, което имъ е било направено отъ страна на Главнокомандующий на Армията, за нуждата да се оттѣглятъ отъ длъжноститѣ си, тѣ подадохж формална оставка въ ржцѣтѣ на Майора Груева, който заедно съ своята си оставка я приподнесе на Предсѣдателя на правителството г-на П. Каравелова.

Понеже другитѣ членове на приврѣменното правителство Майоръ Никифоровъ, В. Радославовъ, и К. Величковъ не сж заемали длъжноститѣ си въ това правителство, за това и тѣхнитѣ оставки не сж били приподнесени.

Къмъ Българский Народъ!

БРАТЯ БЪЛГАРЕ!

Предъ видъ на послѣднитѣ събития, които станахж въ нашето Отечество и които хвърлятъ въ опас-

на неизвѣстность страната, за да се въдвори миртъ и тишината и обезпечи безопасността на населението, както и за да се изведе Отечеството изъ безисходния пѫть, въ който е вкарано, и като расчитамъ на поддържката и довѣрието на Народа, азъ приемамъ управлението на страната, и съставямъ Правителството подъ мое предсѣдателство съ членове: Предсѣдателътъ на Народното Събрание Ст. Стамболовъ и Майоръ Никифоровъ.

При това обявявамъ на Българския Народъ, че се състави Министерството отъ слѣдующитѣ лица: Министръ на Външнитѣ работи и Исповѣданията К. Стоиловъ, Министръ на Вътрѣшнитѣ Работи В. Радославовъ, Министръ на Народното Просвѣщение Т. Иванчовъ, Министръ на Финанситѣ Ив. Ев. Гешовъ, Министръ на Правосѫдието Г. Ороѫаковъ и Министръ на Войната Майоръ О. Пановъ, което Министерство ще земе незабавно всичкитѣ мѣрки за пълното завардване редътъ и тишината на страната.

София, 12-ий Августъ 1886 год.

Предсѣдатель: КАРАВЕЛОВЪ.

Населението като чете прокламацията се показа малко доверчиво.

Изобщо се мислило, че само г. Каравеловъ е доста енергиченъ, и ще умѣе да избави страната отъ днешното положение, като видя, че министерството е добрѣ съставено, всичкитѣ партии сѫ представени и намирѫтъ сѫ лица между тѣхъ съ едно истинско достойнство: както г. Стоиловъ, министръ на Външнитѣ Дѣла, на когото високитѣ достойнства сѫ припознати и отъ самитѣ противници.

Князътъ въ манастира св. Архангелъ.

На 9 Августъ въ 4 ½ часътъ сутрѣньта Князь Александръ, придруженъ отъ Капитанъ Кѫрджиевъ, сѣдналъ въ единъ екипажъ, а братъ му съ Капитана Зафирова въ другъ екипажъ, и тръгнали, съпровождаеми отъ други 8 пайтона пълни съ офицери и юнкери. На Орханийското шюсе, чрезъ 3 часа, Князътъ се видя въ балканскитѣ извилини, на 20 километра на лево отъ Ор-

ханийското шюсе се намира единъ малакъ манастиръ назоваемъ св. Архангелъ. Мѣстностьта гдѣто е построенъ манастирътъ произвожда голѣмо впечатление по дивината си. Отъ София до манастирътъ Князьтъ се кръстилъ често и повтарялъ думитѣ: Mein Gott ! Mein Gott ! (Боже Мой ! Боже Мой !).

Въ Манастирътъ Князьтъ билъ помѣстенъ въ най хубавата стая. Стаята била послана съ манастирски килими мѣстна работа; около вратата турнали двама часовий и подъ прозорецътъ единъ; при излизанието си всичкитѣ му отдавали честь, освѣнъ часовиитѣ.

На 10 Августъ въ 1 часа презъ нощьта пристигналъ отъ София Капитанъ Янковъ, съ инструкции, съ 50,000 лева златни, съ три чамадана, въ единъ отъ които се намиралъ Княжескиятъ тоалетъ, въ другиятъ долнитѣ му дрѣхи и въ третия цивилниятъ костюмъ. Всички вѣщи биле негови собственни, взети изъ Дворецътъ. Въ инструкциитѣ било предписано да тръгнътъ на 10 Августъ сутрѣньта съ Князьтъ отъ Манастиръ чрезъ Орхание, Враца въ Оряхово, и тамъ да го предадѫтъ на Яхтата и да му дадѫтъ 50,000 лева съ расписка, а конвоятъ да се върне въ София. Освѣнъ 50,000 лева Капитанъ Янковъ донесълъ и други 100 напалеона, собственни пари на Князьтъ.

На 10 Августъ 4 часа сутрѣньта, разбудили Князьтъ, съобщили му получените инструкции и го помолиле да се облѣче въ цивилни дрѣхи, което било испълнено немедленно, а военнитѣ му дрѣхи и сабята взели да ги върнатъ обратно въ София, отъ които му оставили само шинелътъ. Слѣдъ като се облѣче предложили му каве и млѣко; той испилъ само кавето, а братъ му и кавето и млѣкото.

Въ 5 часа сутрѣньта тръгнали отъ Манастиръ съ такъвъ порядъкъ: най напредъ 3 пайтона съ юнкери, слѣдъ тѣхъ Князьтъ съ Капитанъ Кърджиевъ, послѣ братъ му съ Капитанъ Зафивова, въ другъ Капитанитѣ Янковъ и Каваловъ, слѣдъ тѣхъ други 6 пайтона съ Юнкери и единъ съ Княжескитѣ вѣщити. Въ тоя день трѣбвало да се зематъ 110 километра. При пристигванието имъ въ Ташъ-Кесенъ тѣ се остановили 20 минути. Князьтъ излѣзълъ изъ пайтонаси, завѣли го въ една чиста стая и слѣдъ като му очистиле прахътъ, нагостили го съ едно каве, което, както се забелѣжало било испито съ удоволствие. При излизанието изъ Ташъ-Кесенъ, сѫщо и при Араба-Конакъ, пѫтьтъ е стрѫменъ за това Князьтъ вървялъ пѣши и офицеритѣ слѣдвали неговиятъ примѣръ. По пѫтьтъ отъ София до Оряхово селянитѣ не искали да приемътъ Князьтъ защото ги било страхъ, че Князьтъ влѣчалъ слѣдъ себя си нещастия.

Въ 7 часа вечерьта тѣ биле 10 километра далечъ отъ Враца около реката Искъръ гдѣто излѣзалъ Околийски Началникъ да ги посрѣщне. Тука Князьтъ помолилъ да го незавождатъ въ

Враца ами да принощува въ ближната воденица. Но като се съобразили окружающитѣ че нѣмало близо село за да доставятъ храна на коиети и като се имали предъ видъ инструкциитѣ, че трѣбвало да принощуватъ въ Враца, тѣ му се извинили и отказали. Като преминавали реката Князьтъ се страховалъ да мине съ пайтонъ и миналъ по тѣсниятъ дървенъ мость. Като пристигнали въ Враца тѣ се остановили въ единъ ханъ гдѣто станали неприятности съ хазяинътъ, който не искалъ да приеме Князьтъ; но по принуждение той даль една стая съ два кревата за Князьтъ и за братътъ му. Сутрѣньта въ 5 ½ часа тѣ тръгнали за Ломъ-Паланка.

Като узнали, че Плѣвенскиятъ полкъ не далъ клѣтва, тѣ се страхували да не ги нападни, но се остановили на ближната кория на съвѣщание и офицеритѣ рѣшили, вслучай на нападѣние, най напредъ да убиятъ Князьтъ.

Въ това врѣме Князьтъ се осѣтилъ, относително съвѣщанието, излѣзълъ изъ Каретата си и когато тръгнали по пѫтътъ си Князьтъ ги попиталъ: „Въ Россия ли ма водите“? Въ 3 ½ часа пристигнали въ Оряхово. Многочисленната тълпа народъ глѣдала изотдалечъ на Князьтъ, когато се доближавалъ до скелята. На мостътъ Капитанъ Корабаровъ срѣщналъ Князьтъ и го повелъ въ Яхтата, която била обкружена отъ часовий за да не би Князьтъ отъ отчаяние да се хвьрли въ Дунавътъ. На Яхтата съ Князьтъ биле: Капитанъ Корабаровъ и Рибаровъ съ полурота войска отъ 5-й Дунавский полкъ и единъ подпоручикъ. Тука обявили на Князьтъ, че го водятъ въ Турно-Северинъ и Капитанъ Янковъ му предложилъ 50,000 лева и 100 напалеона отъ когото искалъ расписка. Князьтъ взелъ само 100 напалеона и 3000 лева, а остатъкътъ молилъ да ги предадѫтъ на Английската банка на неговото име, защото го било страхъ да ги има съ себяси. Въ това врѣме Князьтъ се помолилъ да го заведътъ въ Пикетъ, вмѣсто Турно-Северинъ, защото било по близо отъ Орѣхово. Тогава Капитанъ Корабаровъ телеграфиралъ за желанието на Князьтъ на Майоръ Груева въ София и получилъ отговоръ вмѣсто Пикетъ, немѣдленно да се отправятъ въ Рени и да предадѫтъ Князьтъ на Русскитѣ власти, а конвоятъ да се върне назадъ.

Въ 6 ½ часа Яхтата тръгнала. На въпросътъ на Князьтъ кадѣ ще го завѣдѫтъ, отговорили му въ Гюргево до нови инструкции; но той видно се осѣтилъ че го каратъ въ Россия, закрилъ лицето си съ двѣтѣ рѫцѣ и заридалъ. Цѣла нощь Яхтата плувала силно по Дунавътъ и било рѣшено, въ случай на нападѣние да не предаватъ Князьтъ живъ. Кога попиталъ Князьтъ защо сѫ поставиле около него на Каютитѣ толкова часовий, отговорили му „боимъ се да не би Негово Височество да се хвьрли въ Дунавътъ, тъй като ние искаме да го доставимъ на назначеното мѣсто неповрѣденъ.“

Князь въ Яхтата при Рени.

На другия день 12 Августъ въ 6 ½ часа вечерьта пристигнали съ Князьтъ въ Рени и Капитанъ Корабаровъ отишелъ да съобщи на властите, които както се оказало небиле получиле никакви инструкции и нѣмали извѣстие. Корабаровъ ги помолилъ да телеграфиратъ тамъ гдѣто трѣбва, а той самъ телеграфиралъ на Майоръ Груева и получилъ слѣдующиятъ отговоръ изъ София:

„Яхтата съ Князьтъ немедленно да върнитѣ въ Свищовъ". Груевъ.

Слѣдъ получването на телеграмата станало съвѣщание въ което нѣкой офицери изсказали недовѣрие въ речената телеграма. Въ това врѣме получиле друга телеграма, отъ дипломатическия агентъ г. Начовича изъ Букурещъ, съ слѣдующето съдържание:

„Подполковникъ Муткуровъ ви предписва немедленно да върнитѣ Яхтата съ Князьтъ въ Браила".

Слѣдъ получението на тая телеграма не останало съмнѣние въ лжливостьта и на двѣтѣ телеграми. Чрѣзъ ¼ часъ била получена третя телеграма отъ Майоръ Блксковъ съ слѣдующето съдържание:

„Предписвамъ ви немодленно да върнитѣ Яхтата съ Князьтъ въ Русчукъ, гдѣто народътъ ще го посрѣщне тържественно".

Слѣдъ тая телеграма било рѣшено: да оттѣглятъ Яхтата отъ брѣгътъ, да я поставятъ всрѣдъ Дунавътъ, да хвърлятъ котвата и да чакатъ отговоръ на пратената до русскитѣ власти телеграма, а въ случай че Россия откаже да приеме Князьтъ, рѣшено било да чакатъ въ това мѣсто разяснение на общиятъ ходъ на работите, но въ всеки случай да не врьщатъ Князьтъ въ България.

На 13 Августъ на 6 часа сутрѣньта, когато било получено извѣстие изъ Руссия, че приема Князьтъ, той помолилъ да му дадътъ и остатокътъ отъ 50,000 лева, защото, тъй като той отивалъ въ Россия и незналъ колко врѣме ще бжде тамъ, то тия пари навѣрно ще му потрѣбватъ, за това му биле дадени 50,000 лева съ расписка, която се съхранява у Капитанъ Янкова. Преди излизанието Князьтъ помолилъ всичкитѣ офицери да се явятъ при него за да се прости съ тѣхъ и казалъ:

„Азъ много обичахъ българската войска и съжелявамъ, че така се случи съ менъ да излѣза изъ България: ако азъ бихъ предупрежденъ за това, то азъ доброволно бихъ оставилъ престолътъ и тръгна-

лъ би съ честь изъ България, нарѣдилъ бихъ войската и бихъ се простилъ съ нея като неянъ началникъ; желая ви всичко добро; азъ всегда ще се старая за щастието на България и ще прося всегда, гдѣто ми се представи случай, за въ полза на България.“

Слѣдъ това той помолилъ да поздравятъ другаритѣ си, Майоръ Попова и неговите флигелъ-адютанти.

На входътъ на Яхтата била нарѣдена юнкерската полурота и отъ входътъ на Яхтата до брѣгътъ било постлано съ кавиори, гдѣто при минаванието на Князьтъ искомандували „на плечо“, тогава Князьтъ изявилъ желание да каже нѣколко думи на нижнитѣ чинове, на което му се позволило и той имъ казалъ:

„Нека бждщий вашь Князь да обича солдатитѣ така, както азъ ги обичахъ — прощавайте братя!“

Солдатите извикали „щастливи да бждете“ и урра! а юнкеритѣ мълчали. На брѣгътъ го посрѣщнали двама русски кавалерийски офицери въ парадна форма, които съ Князьтъ и братъ му се отправиле въ градътъ и се остановили въ домътъ на градския Кметъ, гдѣто цѣлия день Князьтъ преминалъ.

Особния тренъ, когото братъ му Франциа Иозефъ услови за до Подволциска, пристигналъ на 7 часа и 45 м. вечерь и на 7 ½ часа Князьтъ тръгналъ отъ Рени.

Параходътъ Голубчикъ и Яхтата.

Споредъ свѣденията които се знаеха до 13 августъ, бѣха, че Княза не билъ отнесенъ въ Рени и се възвръщалъ съ Яхтата назадъ въ България. Въ този случай Руссенското Градско Общинско Управление, сжщо и обществото на офицеритѣ отъ Руссенский Гарнизонъ намѣриха за добрѣ да испратятъ една депутация за посрѣщанието на Княза. Депотацията състояща отъ военни и цивилни лица замина сжщия денъ съ Парахода Голупчикъ часа по 5 слѣдъ обѣдъ. Въ 7 ½ часа депутацията пристигнала въ Тутраканъ гдѣто се получиле една телеграма. Слѣдъ 15 м. Голубчикъ тръгналъ за Силистра.

Г. Майоръ Блъсковъ съобщилъ съдържанието на телеграмата, че Князьтъ билъ предаденъ въ Рени и тръгналъ за Браила, трѣбвало да се върви за тоя послѣденъ градъ. Слѣдъ три часа параходътъ пристигналъ въ Силистра. Тукъ распорѣждането за по нататъшно отпътуване се отмѣнило, една рота съ солдати се турила въ парахода, който се държеше на пара, за да бжде въ всекий случай готовъ. Цѣла нощь се очакваше подава-

нието на Яхтата. Друга рота отъ Дружината на Капитанъ Крьстева стояла отъ страна на пристанището. За положителното идване на Яхтата на 14 того сутрьнята въ 9 часа се извѣстило. Въ 10 часа се зададе отъ къмъ Ромънскій брѣгъ Яхтата, първи я познали матроситѣ отъ „Голубчикъ“ и извѣстиха за нея. Преди единъ часъ отъ това стана распорѣждание да се извади ротата отъ „Голупчикъ“. Въ случай, че Князьтъ се посрѣщне, отъ Русчукъ двѣ орудия се турихъ въ „Голубчикъ“ съ потрѣбния персонелъ артиллеристи за да привѣтствуватъ Княза на щастливо срѣщание. Никакви гранати нѣмало. Като наближавала Яхтата Голубчикъ се отдѣлилъ отъ понтона на срѣдъ Дунава. Поставилъ се „Голубчикъ“ напраки и всички се обърнали къмъ Яхтата. отъ понтона единъ сълдатинъ съ червено знаме на пушката си далъ знакъ на парахода да спрѣ Въ Яхтата числото на офицеритѣ се показало повече отъ колкото тръгнали отъ Русчукъ, за да взематъ и интерниратъ Княза. Яхтата вьрвяла съ бързий ходъ врьхъ „Голубчикъ“, военни движения въ него, голѣмо количество юнкери, като се исключатъ матроситѣ, и полуротата на Капитанъ Рибарова, всичкитѣ биле приготвили пушкитѣ си и стояли на колени задъ желѣзната стѣна на Яхтата. Офицеритѣ се разшавали на горѣ на долу и мжчно можеше да се вѣрва, че ще има добри слѣдствия. На направенитѣ знакове Капитанъ Корабаровъ викалъ посрѣдствомъ тржбата: „Клѣтвата не престжпвамъ“, което на нѣколко пжти повтори. Всички тия знаци показваха, че Яхтата нѣма да спрѣ, за която Майоръ Блъсковъ имаше приказание да я установи. Движението на двѣтѣ роти отъ Капитанъ Крьстевата Дружина на брѣга, двѣте орудия въ „Голупчикъ“ множеството офицери отъ депутацията, тури въ голѣмо съмнѣние Корабарева въ Яхтата за скритата въ „Голубчикъ“ войска и насилственно превземание на Яхтата. Яхтата се не спрѣ. „Голубчикъ“, споредъ силата, бързия вьрвежъ и здравината на Яхтата, щѣше да бжде разсѣченъ, ако Капитанъ Ангеловъ не бѣ се распорѣдилъ за отдржпване на „Голубчикъ“ още отъ далечъ. Яхтата вьрвяла, всичко въ нея било въ боевой порядъкъ. На сто шага растояние Яхтата спрѣ, като Капитанъ Корабаровъ извика: „Голубчикъ на далечна дистанция да стои“. Офицеритѣ Майоръ Блъсковъ, Капитанъ Кутинчевъ и Сеновъ съ лодка отидоха до Яхтата, но не ги оставили да влѣзатъ до като не са обезоружали. Предадоха си сабитѣ. Часа бѣше 10 и 20 минути преди обѣдъ когато ги допустнали въ Яхтата. Дълго врѣме ги уговаряли. Слѣдъ 1 ½ часа Майоръ Блъсковъ съ Капитанитѣ Кърджиевъ и Янковъ, отишле на телеграфната станция въ Силистра, за да се увѣрятъ положително въ работата. Юнкеритѣ сновяли на горѣ, на долу, събирали се наедно, влизали вжтрѣ въ камаритѣ, въскачвали се горѣ, всичко това какво бѣ, не се знаяли. Приближаване на параходитѣ не бѣ възможно, тъй като често викали „Голубчикъ на далечна дистанция“. На силистренското пристанище

публиката била много, когато додѣ Яхтата, но по спречкването то още повече се събрала. Слѣдъ едно съвѣщание мѣжду офицеритѣ „Голубчикъ“ спрѣ. Яхтата вървяла бавно и тя не слѣдъ дълго врѣме спрѣла до „Голубчикъ“. Солдатитѣ съ капитанъ Рибарова излѣзли, слѣдъ тѣхъ юнкеритѣ, а най сѣтне офицеритѣ.

Лицата на всичкитѣ офицери, които конвоировали Княза бѣха смутени.

Яхтата се испразни и влѣзе подъ комендантството на Майоръ Блъсковъ, съ ксято всичката депутация се върна въ Русчукъ, тъй като се узнало че Князьтъ заминалъ отъ Рени за Австрия.

Заплитанията въ София.

13 Августъ.

Каза се, че Струдский полкъ бѣше свалилъ княза. Когато Майоръ Поповъ влѣзълъ въ София съ първиятъ си полкъ, отѣглилъ се вънъ отъ града. Той не искалъ да припознае новото Каравелово правителство. Въ това врѣме той се присъединилъ и съ артилерията и заедно заобиколили градътъ. Въ околнитѣ височини на столицата имало около 20 топове, които заплашвали градътъ. Слухове се пръскали, че нападанието ще стане презъ нощьта, но за щастие това не стана.

Новинитѣ отъ окржзитѣ отъ день на день пристигваха по удоволетворителни и г. Стамбуловъ напредваше съ правителството си въ Търново.

14 Августъ.

Днесъ предложили на войската и Струмски полкъ да се оттѣгли въ Перникъ, и първиятъ баталионъ на Софийский полкъ ще отиде да се присъедини съ другитѣ двѣ въ Сливница. Само кавалерията ще остане въ столицата. Но за това не можали да се споразумѣятъ, тъй като Майоръ Поповъ се отказалъ да напустне София.

15 Августъ.

Правителството се стараеше за помирение на духоветѣ и неговата най голѣма грижа бѣше отбѣгване на кръвопролитие.

Въ София имало само единъ убитъ, той е подпоручикъ Вазовъ, братътъ на Капитанъ Вазовъ, единъ отъ организаторитѣ на съзаклѣтието противъ Княза. Той бѣше въ първий баталионъ на Софийский полкъ и Майоръ Поповъ заповѣда за неговото арестување, защото грубо отговорилъ на този висшъ офицеринъ. Подпоручикъ Вазовъ искалъ да грабни знамето и да противостои, като измъкналъ револвера си и казалъ, че ще удари първий който наближи. Майоръ Поповъ заповѣдалъ на солдатитѣ да стрѣлятъ върху него и тогава той билъ раненъ, малко подирѣ той умрѣлъ отъ ранитѣ си.

Въ Пловдивъ Майоръ Муткуровъ бригадний командиръ заедно съ г. Стамбуловъ организирали едно правителство.

Майоръ Муткуровъ имаше подъ заповѣдьта си 2 пѣхотни полкове кавалерията и артилерия.

Русчуский, Видинский и Варненский полкове биле сжщо въ полза на Княза; тѣзи полкове най напрѣдъ дадоха клѣтва на приврѣменното правителство, но подирѣ офицеритѣ промѣнили направлението си, като узнали фалшификацията.

Казватъ, че противнитѣ войски противъ Княза биле:

1) Софийската артилерия; 2) Струмский полкъ; 3) Шуменский гарнизонъ, който се състои отъ единъ пѣхотенъ полкъ, единъ кавалерийский и единъ артелерийский; 4) Двѣ пѣхотни полкове изъ Южна България, които бѣха подъ заповѣдьта на Майоръ Гуджевъ, бригадний командиръ въ Сливенъ. Всичко отъ 3 артилерийски полкове бѣха 2 противни, отъ 3 кавалериски полкове единъ противенъ и отъ 12 пѣхотни полкове бѣха 4 противъ Княза.

Въ София безпокойството се уголѣмяваше, вѣрваше се че г. Каравеловъ ще може да подобри положението, но недостигнало до никакъвъ резултатъ.

16 Августъ сутрѣньта.

Тазъ сутринъ се чу военната музика, какво може да бжде това? Питаше населението, това бѣше струмский полкъ, който най сетнѣ се съгласилъ да напустне столицата. Артилерията го послѣдваше.

Войскитѣ се оттѣгляха по слѣдующия рѣдъ: най напредъ една и половина дружина отъ струмский полкъ, въ срѣдата артилерията и подиря другата часть отъ полка. Музиката свирила, солдатитѣ пѣяли, офицеритѣ държали въ рацѣте си хубави букети цвѣтя.

И тъй тази войска състояща отъ 2,500 солдати съ 24 топове, която преди 8 дена бѣше свалила Князьтъ, се оттѣгли отъ столицата и окупира позицитѣ въ Перникъ.

16 Августъ вечерь.

Населението бѣше печално, като видя безсилието на Каравелова за възстановение мирътъ и за организиране едно правителство въ страната. Цивилните и военитѣ власти дали най напрѣдъ клѣтва на приврѣменното правителство, подирѣ на второто правителство и най сетнѣ се обявили въ полза на Княза.

Тази вечерь слухъ се прьскаше въ столицата, че Руссия ще проводи единъ извънреденъ комисаринъ, Князь Долгорукова.

Сѫщия день се издаде въ Търново слѣдующа Прокламация:

ПРОКЛАМАЦИЯ.

КЪМЪ БЪЛГАРСКИЯ НАРОДЪ.

Понеже софийский превратъ стана причина за неволното отдалечаване изъ предѣлитѣ на нашето отечество за неизвѣстно врѣме на нашия любимъ господаръ АЛЕКСАНДРЪ I-ий обявявамъ, че въ неговото отсъствие съгласно чл. 19 отъ конституцията, управлението на страната въ името на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО се възлага на едно намѣстничество състоящо отъ председателя на народното събрание С. Стомболовъ за председателъ на намѣстничеството, и отъ членове: г. Петко Р. Славейковъ и Д-ръ Странски, за главнокомандующий на всичкитѣ Български войски остава и за напредъ г. подполковникъ С. Муткуровъ. Министерството се образува отъ слѣдующивѣ лица: г. В. Радославовъ се назначава за Министръ Президентъ и Министерството на Вътрешнитѣ Работи, г. Г. Начовичъ Министръ на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията и врѣменно Управляющий Финансиитѣ, г. полковникъ Николаевъ Министръ на войната, г. Д. Тончевъ Министръ на Правосъдието и г. Г. Живковъ Министръ на народното Просвѣщение. Като повѣрявамъ отъ името на НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО на горнитѣ лица защитата на отечеството и управлението Му, обявявамъ, че ще ся употрѣбятъ всичкитѣ зависящи отъ насъ старания за запазване рѣда и тишината и за въдворение законний рѣдъ и порѣдъкъ въ страната, както и за усигорявание живота, имота и честьта на всичкитѣ живущи въ България. До възвръщанието НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО КНЯЗЬ АЛЕКСАНДРЪ I-ий на Български престолъ, държавата ще се управлява отъ НЕГОВО ИМЕ и по дѣйствующитѣ до сега законни и нарѣдби: призовавамъ Българскитѣ граждани да се подчиняватъ на Законноустановенитѣ власти и да испълняватъ безпрекословно всичкитѣ тѣхни заповѣди и распорѣждания. Като съмъ дълбоко убѣденъ че всичкитѣ български граждани ще ни подкрѣпятъ своята помощъ за да спасимъ отечеството отъ гибелната пропасть въ която го втикнаха авторитѣ на софийский прѣвратъ, призовавамъ Божията помощь на всички наши дѣла и начинания. Да живѣе България. Да живѣе НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО БЪЛГАРСКИЙ КНЯЗЬ АЛЕКСАНДРЪ I-й.

Председатель на Надодното Събрание С. СТАМБОЛОВЪ.
(Председатель).

Главнокомадующий на Българскитѣ войски Подполковникъ
С. МУТКУРОВЪ

Г. В. ТЪРНОВО, 16 Августъ 1886 г.

По пѫтишествието на Княза.

По всичкитѣ станции отъ гдѣто е миналъ Князьтъ му давали подобающитѣ почести отъ русскитѣ власти.

Въ Подволциска Князьтъ пристигналъ на 15 августъ. Сутренята часа по 10 ½ той заминалъ за Лембергъ и пристигналъ на 16 Августъ. На станцията той се посрѣщналъ отъ Баронъ Ридезелъ, Св. Кохъ и една многочисленна тълпа, която непредставаше да го акламира. Едно малко момче му подаде единъ букетъ, той го прие и прегърна момчето. Единъ вѣстникаринъ произнесе едно кратко слово и свърши съ тия думи: „Да се умъртвятъ предателитѣ“. Князьтъ билъ занесенъ до колата на рѫцѣ отъ ентусианираната тълпа. Вечерьта градътъ Лембергъ билъ освѣтленъ въ честь на Князьтъ.

Телеграфическата покана, която му била направена отъ привремѣнното правителство въ Търново, за да се възвърне въ България, Князьтъ като взе въ внимание желанието на народътъ и правителството, телеграфира до г. Стамбулова слѣдующата телеграма:

„ЛЕМБЕРГЪ“, (Австрия) 16 Августъ.

Търново, председателю на Камарата Стамбулову.

Съобщете на народа и на войската, че утрѣ недѣля рано пристигамъ въ Русчукъ, отъ гдѣто заминавамъ за София да встѫпя въ дадената ми по Божия милость и народна воля Княжеска власть.

АЛЕКСАНДРЪ.

Сѫщия день се получи и слѣдующата телеграма отъ привременното Търновско Правителство:

„Обявява се страната въ военно положение съгласно чл. 47 и 76 отъ Конституцията.

„Издаденъ въ столицата Търново на 16 августъ 1886 година.

Председатель на намѣстничеството: С. СТАМБОЛОВЪ.

Членове: П. Р. Славейковъ. Д-ръ Странский. Министръ на Вѫтрѣшнитѣ Дѣла В. Радославовъ.

---

17 Августъ сутриньта.

Тази сутрѣнъ народниятъ пряпорецъ, който бѣше издигнатъ въ палатътъ се сне. Но трѣбва да разяснимъ какво значи това.

Когато Князътъ живѣеше въ дворецътъ, въ Палатътъ има-

ше единъ пряпорѣцъ, съ Българскитѣ орѫжия и единъ златенъ левъ, който винаги се развяваше. Когато Князътъ билъ сваленъ, вмѣсто този особенъ пряпорецъ се издигнали единъ народенъ: бѣлъ, зеленъ и червенъ. Този е народний препорецъ когото снѣха на 17 августъ.

ПОСРѢЩАНИЕТО НА КНЯЗА ВЪ БУКУРЕЩЪ,
(17 Августъ.)

Една многобройна публика чакала въ станцията. Присѫствовали г. Братиано, Ромѫнский Президъ. Министръ и Ромѫнскитѣ министри, Генералъ Крециано, помощникъ на Н. В. Ромѫн. Краль. Г. Белдиманъ Ромѫн. дипломат. агентъ въ София, Сѫръ Вите и Сѫръ Кенеди.

Единъ салонъ билъ приготвенъ за приеманието на Българ. Князь и свитата му. Едно жандармерийско отдѣление било поставено отъ двѣтѣ страни на пѫтьтъ до салонътъ.

Княжескиятъ тренъ трѣбваше да пристигне на 9 часа и 13 м. една депеша пристигна и констатира едно закъснявание отъ 20 минити. Това врѣме било употрѣбено отъ дипломагическото и министерското тѣла на живи разговори.

Г. Начовичъ, Българския дипломат. Агентъ въ Букурещъ и сега Министръ на Външнитл дѣла, ималъ единъ дългъ разговоръ съ г. Братиано. Слѣдъ това г. Начовичъ се разговори и съ Сѫръ Вите.

Всичкитѣ ромѫн. министри носеха голѣмия кордонъ отъ Българ. Орденъ Св. Александръ.

На 9 часа и 34 минути тренътъ пристигна въ станцията.

Слѣзоха отъ Княжеския вагонъ: Князь Александръ; Князь Луисъ Батембергъ, голѣмий му братъ: Князь Францоа-Іосефъ, малкий му братъ, Св. Кохъ и г. Кантакузиано, главенъ директоръ на ромѫнскитѣ желѣзници.

Тълпата посрѣщна Князътъ съ ентусиастически Урра.

Г. Братиано съ колегитѣ си, англійскитѣ представиели и г. Начовичъ честитиха на Княза дохажданието му.

Тогава Князътъ отиде на салонътъ, до вратата на когото стоеше Г-ца Начовичь, облѣчена въ бѣли дрѣхи, и подади единъ букетъ на Князътъ, който благодари и поздрави госпожа Начовичъ.

Българ. депутация поздрави Княза. Цѣлото официално тѣло влѣзе въ цьрвиятъ салонъ, а въ вториятъ се оттѣгли Князътъ съ Г. Братиано. Сѫръ Вите твьрдѣ живо се разговаряше съ Князь Луисъ Батембергъ, на когото той четеше едно писмо и му показваше съ пръстьтъ извѣстни пасажи. Мѣжду това донесоха една телеграма на Княза.

На 11 часа Князьтъ, придруженъ отъ братята си, както и отъ всичкитѣ посланици и други официални личности, се качи

на царскиятъ вагонъ. Князоветѣ Луисъ и Франциа-Іозефъ, баронъ Ридезелъ и св. Кохъ, зеха мѣсто при Княза. Българската депутация се качи въ другъ вагонъ.

Г. Братиано и всичкитѣ присѫствующи министри останаха въ станцията предъ княжескиятъ вагонъ. Князьтъ се показа за послѣденъ пѫтъ и адресиралъ нѣколко думи на Г. Братиано. Слѣдъ това тренътъ тръгна всрѣдъ ентусиастически урра отъ многобройна публика.

ПОСРѢЩАНИЕТО на КНЯЗА

въ Гюргево-Руссе, (17 Августъ).

Радостната весть за възвръщанието на Князьтъ въ България се посрѣщна съ неописана радостъ както на всадѣ изъ отечеството ни така и въ града ни. Двойни барабани екнаха въ града да извѣстяватъ на населението за идванието му. Мало и голѣмо трепна отъ радость и всеки необикновенно тичаше да се приготовлява за неговото по тържественно посрѣщание. Цѣлия градъ въ единъ мигъ се обкичи съ трикокорни знамена.

Още отъ призори по цѣлия градъ се забелѣжваше необикновенно радостно движение и всеки гражданинъ бързешкомъ тичаше край Дунавската скеля да вземе по добро мѣсто. Войската, облѣчена въ парадни дрѣхи, бѣ нарѣдена на нужното мѣсто. Ученичкитѣ и ученицитѣ отъ всичкитѣ народности тоже бѣха се нарѣдили на мѣстата си. Цѣлитѣ край-дунавски брѣгове бѣха препълнени отъ народъ, а по улиците мѫчно можеще да мине кола.

Тъкмо на 7 часътъ сутрѣньта Яхтата, съ предсѣдателя на Народното Събрание г. С. Стамбулова, президентъ министра г. Радославова и много дами, особни депутации отъ градовете: Руссе, Търново, Варна, Добричъ, Разградъ, Силистра, Тутраканъ, замина за Гюргево, при свирението на военната музика. Параходите: Гулубчикъ и други два напълнени съ народъ и окрасени съ флакове тоже заминаха за Гюргево.

Станцията на Гюргево бѣше необикновенно окрасена съ флагове. Брѣгветѣ на Дунава, гдѣто чакаше особниятъ пратенъ параходъ „Галацъ“ отъ Н. В. Ромѫнскиятъ Кралъ, Яхтата, други 4—5 харахода и множество чиновници и народъ, представляваха необикновенно тържество. Тъкмо часътъ по единъ пристигна особниятъ тренъ съ Князьтъ.

Ромѫнскитѣ власти, съ почетенъ караулъ, префекта и всичкитѣ военно-граждански чиновници, множество дами и народъ и при свирението на военната музика, отдадоха приличната честь на Княза. Той потѣгли къмъ парахода Галацъ, като казалъ че черна му се вижда тази Яхта, но тутакси се яви предъ него г. Стамбуловъ и го покани да влезе въ Яхтата, гдѣто г-жа Филова,

отъ страна на дамите, го посрѣщна и му подаде единъ букетъ като каза слѣдующата рѣчь :

Ваше Височество !

„Щастливи се считаме да поздравимъ Ваше Ви сочество отъ страна на всичкитѣ български майки съ благополучното Ви възвръщание въ България. Живѣйте за честь и слава на България !“

Князьтъ пое букетътъ и благодари, слѣдъ това се поздрави отъ всички депутации, разцалува се съ подполк. г. Филова, музиката засвири и Яхтата потѣгли за Руссе. Щомъ Яхтата се показа срѣщу Руссе, топовете отъ българскиятъ брѣгъ почнаха да гърмятъ. Народа отъ брѣговете и параходитѣ цѣпише въздуха съ френетическитѣ урра. Тъкмо на 2 часа Яхтата пристигна въ града и спрѣ на опредѣленото мѣсто при митницата, гдѣто бѣше въздигнатъ единъ великолепенъ Аркъ. Митрополита и всичкитѣ чужди духовни лица, Окр. Управителъ, Кмета, иностранитѣ консули, посрѣщнаха Княза, който като всгжпи на сушата, се посрѣщна отъ г. Стамболова съ едно трогателно слово, което горѣ долу бѣше :

Ваше Височество !

„Поехъ властьта, каза г. Стамбуловъ, въ вашето отсъствие за да запазя честьта на България. Днесъ Ви предавамъ управлението да спаситѣ отечеството ; народа е съ васъ, той ви обича, той е готовъ да се жертвува за васъ“.

Народа който го слушаше заплака. Князьтъ отговори съ еднинъ умилителенъ гласъ, като каза :

„Като приемамъ пакъ управлението, ще се потруда да избава България отъ положението въ което я поставиха нѣкой личности“.

Слѣдъ това народа грабна Княза и на ржцѣ го занесе до дворецътъ.

Вечерьта града бѣше освѣтленъ и населѣнието се вѣселеше презъ цѣлата нощь.

Сжщия день се издаде въ Руссе слѣдующата Прокламация :

ПРОКЛАМАЦИЯ

КЪМЪ БЪЛГАРСКИЙ НАРОДЪ.

Ний Александръ I по Божата милостъ и народната воля.

КНЯЗЬ НА БЪЛГАРИЯ.

Обявяваме на нашия възлюбленъ народъ, че днесъ стъпихме на Българска земя и поехме управлението на старната, като одобрихме и потвърдихме сичко, което Намѣстничеството ми състояще отъ г. Предсѣдателя на Народното Събрание Ст. Стамбулова, г. г. П. Р. Славейковъ и Д-ръ Странски е извършило. Утвърдяваме съставеното отъ него Министерство, както и г. Подполковн. Муткурова въ длъжностьта Главнокомандующъ на Българската войска. Като изявяваме Своята дълбока благодарностъ къмъ народа и войската, които въ критическитѣ времена за отечеството ни стъпихж на кракъ и съумѣхх да запазіжтъ честьта, независимостьта и доброто имѣ на България и да останатъ вѣрни на престола Ни.

Призовавамъ Божието благословение надъ милото Ни Отечество България, за успѣха, величието и благото на което ще се грижиме както винаги.

Да живѣе България!

Издаденъ въ гр. РУССЕ на 17 Августъ 1886 година.

АЛЕКСАНДРЪ.

Сжщия денъ Князьтъ оправилъ изъ Русчукъ слѣдующата телеграма до Русския Царь:

Ваше Величество!

„Като вземамъ отъ ново въ ржцѣ управлението на мойта дьржава, удерзостявамъ се да представя на Ваше И. Величество изражението на мойтѣ признателности за повѣдението на Вашия представитель въ Русчукъ. Той, чрезъ своето официално присъствие, на приеманието което ми се направи, показа на българ-

ския народъ, че царското правителство не удобрява бунтовническия актъ направенъ къмъ мойта личность.

Същевременно прося отъ Ваше Величество позволението да Ви кажа изражението на мойта пълна признателность за добрата воля която имахте да испратите въ България Княза Долгорукова съ чрезвечайна мисия отъ В. И. Величество. Защото като вземамъ пакъ законната властъ въ ржцѣ, азъ считамъ за пръвъ дългъ да заявя на Ваше Величество твърдото ми намѣрение и да напра вя всичкитѣ нуждни жертви за да помогна на великодушната мисълъ на Ваше Величество, за да изведа България отъ тѣшката криза която тя прекарва.

Моля В. Величество да разрѣшитѣ на Княза Долгорукова да се споразумѣй съ мене на право и колкото е възможно по скоро. Ще бѫда щастливъ да представа послѣдното доказателство на Ваше Величество за моята неизмѣнна преданность къмъ Августейшата Ваша Особа. Монархическия принципъ ма принуди да въдворя законностьта въ България и Румелия.

Руссия ми е дала Короната, и тая Корона азъ съмъ готовъ да я предамъ на нейния Монархъ.

АЛЕКСАНДРЪ.

Н. И. В. РУССКИЯ ЦАРЬ ОТГОВОРИ:

До Н. Височество Български Князь!

„Азъ получихъ телеграмата на Ваше Височество. Немога да удобра Вашето възвръщание въ България, защото предвиждамъ злополучни послѣдствия за страната, която вече се е подвергнала на толкова тѣжки испитания. Мисията на Князь Долгорукова стана несвоевременна. Азъ ще се въздържамъ отъ всяки вмѣшателства въ печалното положение на работитѣ, до което е доведена България, до когато вий бѫдете тамъ. На Ваше Височество предстои да рѣшитѣ какво Ви трѣбва да правитѣ. Азъ разсѫждамъ тъй, къмъ какво ме обязва почитаемата ми памятъ на моятъ баща, интереситѣ на Россия и мирътъ въ Истокъ“.

АЛЕКСАНДРЪ.

---

18 Августъ.

На 18 авг. сутриньта ч. по 4, Князьтъ, придруженъ отъ братята си, г. г. Стамбуловъ, Начовичъ, Радославовъ, подпол. Филовъ и други лица, замина съ Яхтата за Свищовъ, гдѣто пристигна часа по 8. Всичкото население отъ градътъ било събрано на скелята. Народътъ взелъ Княза на ржцѣ и го занесе въ цьрквата, гдѣто станалъ молебенъ. Князьтъ тръгналъ на 9 часа отъ Свищовъ и на 6 ч. в. пристигналъ въ Търново.

По цѣлиятъ пѫть отъ гдѣдо е минавалъ Князьтъ насѣлението, начело съ духовенството, посрѣщаха Княза. При влизанието въ Търново тълпата била толкова много щото невъзможно било на колята да влизатъ въ Търново, който градъ даде инициятивата за контра-революцията.

Князьтъ благодарилъ на гражданитѣ за инициативата зета подъ управлението на Стамбулова. Цѣлия градъ е билъ като въ великъ праздникъ.

Вечерьта часа по 11 стана една овация подъ прозорцитѣ на Палатътъ. Князьтъ се явилъ на балконътъ и благодарилъ на многобройниятъ народъ.

Сутрѣньта часа по 5 Князьтъ се облѣче за пръвъ пѫть въ униформа, резвизиралъ войскитѣ и тръгналъ за Пловдивъ.

На 20 Августъ Князьтъ пристигналъ въ Пловдивъ гдѣто бѣ посрѣщнатъ тържествено отъ многочисленъ народъ.

На 21 Августъ рано Князьтъ тръгналъ отъ Пловдивъ и благополучно пристигналъ въ Столицата на 22 сѫщий.

ПОСРѢЩАНИЕТО на КНЯЗА въ СТОЛИЦАТА.

(22 Августъ.)

Отъ 9 часа сутрѣньта, населението въ празднични дрѣхи чакаше въ Пловдивското шюсе. Предъ всичкитѣ дюгени, кѫщи както и въ агенствата на чуждитѣ консули, освѣнъ Русскиятъ, имало флагове. Пьрвиятъ Софийский региментъ и 5 други дружини, биле нарѣдени отъ двѣтѣ страни на шюсето около 2 километра вънъ отъ града.

Италиянскиятъ и Ромънскиятъ консули чакали въ официална униформа по пѫтьтъ. Другитѣ консули останали въ града и чакали Княза предъ вратата на палатътъ. Българскитѣ пьрвенци на градътъ заедно съ дамитѣ си отишле съ многочислени пайтони на 8 километра вънъ отъ града и подали букети на Княза.

Свитата на Князътъ се състоеше отъ 150 души. Най напредъ вървеше едно отдѣление жандарми, Княжескиятъ препорецъ, и подиря Князь Александръ, въ голѣма генерална униформа и съ единъ българский бѣлъ калпакъ на главата. Отъ странитѣ Му бѣха полковницитѣ Мутькуровъ, Николаевъ, Майоръ Поповъ и около 20 други офицери отъ всякакви чинове.

Слѣдъ свитата вървяха пайтонитѣ, гдѣто се намирали личноститѣ които зели живо участие на противо-революцията; мѣжду други: г. г. Стамбуловъ и Радославовъ. Князьтъ билъ ентусиастически посрѣщнатъ отъ многочислената публика, която била сгрупирана по пѫтьтъ.

Подиръ това Н. Височество премина полѣка мѣжду войскитѣ, слѣдъ като прегърна командиръ̀тъ на пьрвиятъ полкъ. Князьтъ говорилъ съ нѣколко солдати, при минуването на Княза войскитѣ не преставали френетическитѣ си урра и военнитѣ музики свиряли народниятъ химъ »Шуми Марица«. Една батерия

хвърли единъ залпъ отъ 21 топове. Слѣдъ това Князьтъ се опхти за града. Една многобройна публика викаше ентусиастически „Да живѣе Князь Александръ“! Многочисленни букети, цвѣтѣ, вѣнци се хвърлиха отъ всичкитѣ страни на Княза и на офицеритѣ.

Князьтъ се отправи за църквата, гдѣто стана молебенъ.

Слѣдъ църквата Князьтъ се останови предъ ржшетката на Палатътъ. Дипломатическото тѣло, въ голѣма церемония, съ исключение на русский и Германский агенти, които получили сутрѣньта заповѣдъ да се въздържатъ, поздравили Княяза и се нарѣдиха задъ Княза. Тогава започнаха маршированието на войскитѣ предъ Князьтъ, което трая около ¾ часа. Освѣнъ войскитѣ отъ Южна България присжствували: Единъ пѣхотенъ полкъ, една артелерийска батерия и 2 кавалер. ескадрони. Слѣдъ маршировката Княза влезе въ дворътъ на палатътъ, придруженъ отъ дипломатическото тѣло, отъ около 100 души офицери и едно огромно число чиновници.

Князътъ билъ отново поздравенъ отъ първиятъ полкъ, който бѣше наредент по дължината на палатъть.

Послѣ стана приемътъ въ голѣмий салонъ.

Всичко се свърши на 2 ½ часа.

Словото на Князътъ.

„Въ продължение на 7 година Азъ работихъ за независимостьта на България и развитието на интереситѣ ѝ. Моята постоянна грижа бѣше най много за войската и офицеритѣ. Азъ считахъ тѣхъ, като да сж отъ фамилията ми, като на свои дѣца. Азъ се мисляхъ осигуренъ за положението си, като се видѣхъ заобиколенъ отъ офицери, които бѣха другаритѣ ми въ боевете за българската слава.

(Въ този моментъ сълзи тѣкли отъ очитѣ на Княза).

Той започналъ пакъ.

„Въ тази печална нощь на 9 августъ, като чухъ шумъ, Азъ питахъ дали има войски. Отговориха ми, че има и тогава бѣхъ спокоенъ, защото имахъ довѣрие въ войската си. Въпрѣки всичкитѣ тѣзи злощастни случки, азъ не си мечтаяхъ за офицеритѣ си, тѣ стояли на висотата на мѣтното положение, което послѣдвало тръгването ми; благодарение на Майоръ Поповъ и на командира Муткуровъ (Княза прегжрна тѣзи офицери), честьта на Българскитѣ офицери е въстановена и азъ вяждамъ днесъ около мѣне преданни офицери. Азъ могж да напустнж България, като похвалявамъ офицеритѣ, защото рѣдътъ и тишината ще царува.

Каквито и да бждатъ обстоятелствата, въ които ще се намирамъ, Азъ ще полагамъ влиянието си за въ полза на България и ще моля Бога за нея. Моята душа ще бжде всякоги съ офицеритѣ ми и Азъ първиятъ на драго сърдце ще се записвамъ доброволецъ, ако стане единъ бои за Македония.

Азъ не мога вече да стоя въ България, първо защото Русский Императоръ не ма иска и второ защото присѫствието ми тукъ е противно на интереситѣ на страната, Азъ съмъ принуденъ да слѣза отъ престолътъ‹.

Майоръ Поповъ, отговори: »Ние бѣхме, ние сме и ще бѫдеме всякоги съ Васъ; слѣдователно куражъ! И напредъ!‹

Князътъ отговори:

»Българската независимость изисква щото да напустнѫ страната, защото ако остана, ще има една русска окупация.

Но преди да тръгна Азъ ще се посъвѣтвамъ съ висшитѣ офицери и войската и ще съставя едно регенство, което ще се старае да запази интересътъ на офицеритѣ.

Въ всѣкий случай Азъ смѣтамъ върху войската.‹

Сѫщиятъ день Германскиятъ Консулъ отишелъ въ Дворецътъ да посѣти Князьтъ.

Г. Богдановъ, Русский Консулъ, сѫщо е посѣтилъ Княза въ Палатътъ, на когото Князьть потвърдилъ рѣшението си, че наскоро ще напустне властьта.

---

23 Августъ.

Революционернитѣ войски сѫ предали сѫщия день и искали милость отъ Княза.

Тоя день Князьтъ официално обявилъ на съвѣтътъ, че ще си даде оставката. Министритѣ и главатаритѣ на войската протестирали противъ рѣшението и ангажирали Князьтъ да остане на властьта, но Той отново изяснилъ невъзможностьта да царува, предъ видъ противната воля на Русскиятъ Императоръ.

Г. Г. Стамбуловъ и Радославовъ отишли при чуждитѣ Консули и изложели положението.

При Русскиятъ Консулъ правителството изказало, че Князьтъ е готовъ да тръгне, но че българскиятъ народъ и войската като жертвува преданостьта си къмъ Княза, има право за гаранция на Българската независимость. Молили русскиятъ консулъ, да съобщи въ Петербургъ слѣдующитѣ точки:

1.) Кой ще бѫде русский Кандитатъ, за български престолъ;

2.) България желае да има обѣщанието, че нѣма да има русска окупация.

3.) Сегашната Конституция ще бѫде ли запазена, и българитѣ ще иматъ ли пълна свобода да водятъ вътрѣшнитѣ си дѣла и

4.) Русия ако желае да проводи единъ русский Генералъ, но само като военний министръ за организацията на войската, а ще назначава български офицери и никакъ русски.

Русский консулъ телеграфиралъ тутакси тѣзи 4 точки въ Петербургъ.

Сѫщия день се издаде указъ за събиранието на извънрѣдната сесия въ София на 30 Августъ.

24 Августъ.

Г. Богдановъ, придруженъ отъ г. Неклюдовъ, Русски Консули въ София, занесе на Княза отговора, който е получилъ отъ Петербургъ. Въ този отговоръ било казано, че Руссия, никакъ не мисли да се намисва въ Вътрѣшнитѣ работи на България, че никакъ нѣма въпросъ за една русска окупация и че колкото за испроваждането на единъ комисаринъ, нѣма никъкъ нужда до когато Княза ще бѫде въ България, и че ако по подиръ една такава мѣрка стане нуждна, пратеникътъ на Императорътъ нѣма да има административна или правителствена мисия, но просто да се старае да съвѣтва Българитѣ и да тури въ съгласие партиитѣ за доброто на България.

25 Августъ.

Князьтъ сѫщия день билъ обиколилъ всичкитѣ казарми и лагери, гдѣто слѣзе отъ Коньтъ си и заобиколенъ отъ всичкитѣ офицери разказа за изборъгъ му на Българ. престолъ.

„Слѣдъ нѣколко години царувание, каза той, азъ съмъ билъ принуденъ да измѣнявамъ политиката на страната противъ желанията на Руссия, защото тази политика е била народна и независима политика.

Казватъ, че азъ съмъ билъ причина за неприятелството мѣжду Руссия и България. Ще се види по подирѣ, ако е моята личность или сѫщата длъжность на Българ. Князь, която е едно припятствие на съгласието на цвѣтѣ държави.

Азъ ще напустна властьта, защото виждамъ, че присѫствието ми може да причини голѣми злощастия за страната. Азъ тръгвамъ съ убѣждения, че вашата независимость ще бѫде гарантирана.“

Слѣдъ това Князьтъ прегърна много офицери, които го зели на рѫцѣ и го занесли до Коня му. Войскитѣ не преставали френстическитѣ си урра.

СОФИЯ, 26 Августъ.

Негово Височество Княза благоволи да издаде слѣдующия Манифестъ:

МАНИФЕСТЪ

Къмъ Българский Народъ.

Ний Александръ I й по Божя милость и воля Народна Князь на България.

Слѣдъ като се убѣдихме въ печалната истина, че нашето

излизание изъ България ще улѣсни възстановлението на добри отношение между България и нейната Освободителка Русия и като получихме увѣрение отъ Правителството на Негово Императорско Величество Русски Царь, че независимостьта въобще правата на държавата ни ще останатъ непокътнати и че никой нѣма да се бърка въ вътрѣшнитѣ работи, обявявамъ на нашия любезенъ Народъ, че се отказваме отъ Българския престолъ, като желаеме да покажеме предъ всички до колко сж намъ скжпи и мили интереситѣ на нашето Отечество и какъ за неговото благо и независимость ний сме готови да пожертвуваме всичко, даже и това което е намъ по скжпо отъ живота ни. Като изразяваме нашета искренна и сърдечна благодарностъ за чувства на любовъ и преданность които цѣлия нашъ народъ е хранилъ и храни къмъ насъ въ радостнитѣ и печални дни, който поживе Българската държава и престолъть отъ нашето стѫпване въ Българската земя, ний излизаме изъ границитѣ на Княжеството като възнасяме и ще възнасяме до края на дните си тепли молитви къмъ всемогущаго Бога за да закриля нази и помага на България да стане тя велика, силна, щастлива, целокупна и независима.

Като назначаваме за регенти: Стефанъ Стамболова, Петка Каравелова и подполковникъ Савва Муткурова, призоваваме всичкитѣ Български граждани да се подчиняватъ и испълняватъ заповедитѣ и распорежданията на поставеното отъ мене Регенство и Министерство, да пазятъ мира и тишината за да се не усложни и безъ това трудното положение на отечеството ни.

Некъ Богъ да Пази България.

Издаденъ въ Столицата ми София на 26 августъ 1886 год.

АЛЕКСАНДРЪ.

Тоя день Регенството се състави отъ Г. Г. Каравеловъ, Стамбуловъ и Муткуровъ; а Министерството:

Радославовъ, президентъ министръ;
Стоиловъ, на Правосждието;
Начовичъ, на Външнитѣ дѣла;
Гешовъ, на Финанситѣ;
Иванчовъ, на Просвѣщението;
Николаевъ, Воененъ Министръ.

Князътъ прие тази заранъ членоветѣ на новото правителство и дипломатическитѣ агенти, акредитирани въ София и като благодарилъ на дипломатическото тѣло за съвѣтитѣ, които то му е дало презъ тѣзи мъчни моменти, Князътъ казалъ: „Цариградский протоколъ е една отъ главнитѣ причини за неговата оставка, защото този протоколъ позволи на неприятелитѣ на Князътъ да го нарѣкътъ единъ турски чиновникъ.“

ПРОЩАЛНИЯТЪ ДЕНЬ на КНЯЗЬТЪ.

(26 Августъ.)

Една многобройна публика, била сгрупирана около палатътъ. Войскитѣ, безъ оржжия, биле поставени отъ двѣтѣ страни на пжтътъ. На 4 часа Князьтъ слѣзи на долниятъ етажъ, гдѣто биле събрани чиновницитѣ на които Княза отправилъ прощателни думи за сбогомъ.

Много народъ плачеше.

Слѣдъ Княза биле консулитѣ, мѣжду които и русскій дипломатическій агентъ. Князьтъ мина предъ групата на офицеритѣ и ги поздравилъ.

Слѣдъ това Князьтъ се качи на пайтонътъ съ Г. Стамбуловъ. Въ други пайтони биле министритѣ регентитѣ и други личности. Когато излѣзе изъ палатътъ тълпата акламирала Князьтъ, френтическитѣ урра траяли до гдѣто Князьтъ излезе вънъ отъ градътъ.

На 20 километра отъ София станали послѣднитѣ прощавания съ лицата, които придружили Княза. Единъ депутатинъ произнесе едно слово, което се свърши съ думитѣ „Сбогомъ до другь пжть“.

Полковникъ Муткуровъ и г. Гешовъ се завърнали подиря въ София, за да управляватъ въ присжствието на другитѣ министри.

Около 10 пайтони придружавали Княза. Тука бѣше Князъ Францоа-Юзефъ. Баронъ Ридезелъ, полковникъ Николаевъ, Майоръ Паница, г. г. Каравеловъ Радославовъ. Цѣлата нощь пжтували безъ спиране.

На сутрѣньта 27 Августъ всичкитѣ селени и дѣца съ букети излизали да посрѣщатъ Княза.

На нѣколко километра отъ Ломъ, префектътъ Верковски и Бригадний командиръ Либомски чакали Княза.

Въ градътъ пристигнили по обѣдъ. Единъ видинский полкъ съ препорецъ и музика даде военни почести на Княза, който отправи на войскитѣ тѣзи думи: „Благодаря Ви за доказателствата на любовъ и преданность, които ми давате. При всичко, че азъ съмъ принуденъ да трьгнж азъ съмъ готовъ, както всякий Българинъ да защищавамъ, ако е нуждно, отечеството.“

Тѣзи сж послѣднитѣ думи които Князътъ отправилъ на Българската войска.

Слѣдъ това Князътъ отиде въ Параходътъ.

КНЯЗЬТЪ въ ВИДИНЪ, 27 августъ.

Слѣдъ тръгването изъ Ломъ, една група отъ 18 депутати обявила на Княза, че тѣ всякоги смѣтатъ върху Него, ако нѣкои опасности се явятъ за страната. Князьтъ имъ каза: „Сбогомъ!“ Не, отговориле тѣ, „до виждание!“ Князьтъ се рѣши да спрѣ малко врѣме въ Видинъ, за променуването съ австрискій

параходъ „Сава“. Въ Яхтата обѣдвали и на обѣдътъ взели участие: Регентитѣ Каравеловъ, Стамбуловъ, свитата на Князътъ и министритѣ.

Посрѣщанието въ Видинъ стана много блѣскаво.

Когато единъ залпъ се хвърлеше отъ крѣпостьта 5,000 души се намирали сгрупирани въ пристанището.

При пристигването на Князътъ всичкитѣ извикали съ френетически урра. Офицеритѣ на гарнизона го занесли на ржцѣ до Градский Съвѣтъ. Нѣкой отъ народътъ плачеха.

Въ салонътъ Князътъ говори съ офицеритѣ и лицата, които се намирали тамъ.

Князьтъ разясни на присѫствующитѣ причината на неговото тръгване, но колко голѣмо е утѣшението каза той, като виждамъ преданнитѣ чувства, които народа съхранява къмъ мене.

Князьтъ на конецъ каза, че Руссия го жьртвува, тъй като мисли, че той е причина за конфликтътъ между Русскиятъ Императоръ и България.

Руссия ще признае погрѣшката си, и може би ще го повика него пакъ да заеме Българския престолъ. Въ всякой случай ако отечеството е въ опастность той ще се запише доброволникъ, както единъ Българинъ.

Князътъ припомни, че всякий трѣбва да слуша заповѣдитѣ на регенството

Г. Стамбуловъ подирѣ като пое думата, благодарилъ народа и войската, за гдѣто се присѫединихѫ къмъ него за опазването на народната честь. Той каза, че за злощастие България се лишава отъ Князь Александръ и че трѣбва да се продължи почнатото дѣло и да се подържи регенството за да се отбѣгнатъ всякакви безредия, които могатъ да прислѣдватъ една чужда окупация.

Регенството като благодари Княза каза, че ние можемъ да расчитаме върху него, ако нѣкакви опасности заплашватъ отечеството.

Подирѣ Князътъ се отправи къмъ Яхтата, посрѣдъ многочисленъ народъ.

Посрѣдъ шумоветѣ на залпътъ отъ артилерията и френестическитѣ урра, параходътъ тръгна.

Князьтъ се въскачи на балконътъ и направи единъ послѣденъ поздравъ къмъ народътъ.

Офицеритѣ отъ видинский гарнизонъ и много дами придружили Княза до Турно Северинъ.

На 1 ½ часа Яхтата пристигна въ Турно-Северинъ. Князьтъ се отправи за станцията, придруженъ отъ офицеритѣ, министритѣ и регентитѣ.

На 3 ½ часа Княза замина съ особенъ тренъ за Дармщадъ.

КРАЙ.

Народна библиотека-София